

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK

Ekonomiavdelningen

Joachim Köhler

Behovsprognos för bostäder för personer med funktionsnedsättning, period 2024-2043

Sammanfattning

I januari 2024 bodde 243 personer med funktionsnedsättning i en lägenhet genom Täby kommuns sociala omsorg. Behovsprognosen visar att ytterligare cirka tio personer kommer att vara i behov ett boende inom de kommande fem åren. Under prognosperiodens 20 år beräknas mer än trettio individer tillkomma, totalt cirka 275 personer år 2043. Den större andelen, cirka åtta av tio personer, förväntas beviljas bostad enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Verkställda beslut	2024	2029	2034	2039	2043
Boende enligt LSS	199	209	216	218	222
Boende enligt SoL	44	44	47	51	53
Summa	243	253	263	269	275

Tabell 1. Prognostiserat antal invånare i behov av boendeplatser enligt LSS och SoL

Individuella behov som ligger flera år fram i tid är dock mycket svåra att förutse. Angivna siffror i denna rapport ska därför ses som uppskattningar och tolkas med försiktighet. Osäkerheten ökar med antalet prognosår.

Behovsprognosen är en del av underlaget till kommunens lokalförsörjningsplanering. I planen för lokalförsörjning arbetar man löpande för att möta ovan beskrivna behov. Där planeras för kommunens beställning av lokaler, vilket inte behandlas i denna rapport. Prognosen ska även bidra till att förtydliga för olika aktörer vilka behov av boende som socialnämnden har för personer med funktionsnedsättning.

Inledning

Socialnämndens ansvar för personer med funktionsnedsättning beskrivs i 5 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Där stadgas att socialnämnden ska verka för att personer, som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring, får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden ska även medverka till att den enskilde får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter behöver ett sådant anpassat boende. Biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå (4 kap. 1 § SoL).

En boendeinsats kan också beviljas enligt lagen (1993:387) om stöd och service till funktionshindrade (LSS) om personen tillhör lagens personkrets och har ett behov av boende. Målet med insatserna är att den enskilde får möjlighet att leva som andra och denne ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor.

I socialnämndens ansvar ingår att på strukturell nivå delta i samhällsplaneringen genom att beskriva de behov som nämndens målgrupper förväntas ha. Behovsprognosen är en del av underlaget till kommunens lokalförsörjningsplanering. Ställningstagande kring hur dessa behov ska tillgodoses blir en del i den strategiska planeringen. Prognosen ska också bidra till att förtydliga för olika aktörer vilka behov av boende som socialnämnden har för personer med funktionsnedsättning.

Om behovsprognosen

Prognosen visar på Täby kommuns behov av bostäder inom ramen för socialnämndens verksamhet för personer med funktionsnedsättning.

Behovsprognosen byggs upp i två steg. Det första steget utgörs av den behovsbild som är känd av verksamheten idag. Det kan handla om kontakter med föräldrar vars barn i många fall redan erhåller andra insatser och som i framtiden sannolikt kommer att ha behov av bostad. Behovet kan även innefatta personer som idag är placerade utanför kommunen men som bör erbjudas bostad inom Täby. Möjligheten att flytta tillbaka till kommunen ska finnas och föras upp till dialog, även om den enskilde i de många fall väljer att ha kvar sitt boende. Därför återfinns även dessa bostäder i prognosen. Uppskattade behov är sålunda ytterst individuella och kan följaktligen komma att skjutas i tid beroende på individens aktuella situation.

Prognosens andra steg utgörs av behov som följd av befolkningsökningen i Täby. Den senaste befolkningsprognosen visar att kommunens invånare väntas öka från dagens 77 000 till mer än 100 000 personer år 2043. Genom att beräkna trendvärden från de fem senaste årens verkställda beslut, möjliggörs antaganden om framtida konsumtionstal.

Det faktiska behovet av bostäder inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning är dock ytterst beroende av individens aktuella situation. Processen inför en eventuell flytt från till exempel föräldrahemmet till en gruppbostad kan pågå under flera år. På grund av bostadens lokalitet eller utformning, individens behov av förberedelser eller annat, kan ansökan skjutas på framtiden eller till och med återtas av den enskilde eller anhörig. Personer med funktionsnedsättning kan även tillkomma från andra kommuner exempelvis genom förhandsbesked. För att beviljas ett boende skall bedömning göras av behovet vid ansökningstillfället och därför finns en naturlig felmarginal i långsiktiga prognoser av detta slag.

Lokalbehov som beskrivs i kommunens prognoser förs systematiskt in i Täbys lokalförsörjningsplan för löpande uppdatering och åtgärder.

Behov av bostäder enligt LSS

Boendeinsatser enligt LSS innefattar boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn eller ungdomar, bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar (9§8) riktar sig till barn med behov av speciellt stöd.¹ I denna boendeform finns personal dygnet runt. Idag köper Täby kommun platser på barnboende enligt 9§8 LSS. Några av dessa barn och ungdomar kommer efter avslutad skolgång vara i behov av bostad med särskild service för vuxna enligt 9§9 LSS.

Boendealternativ för bostad med särskild service för vuxna (9 § 9) är gruppboende och serviceboende. En gruppboende är en bostad med gemensamma utrymmen där service och omvårdnad kan ges dygnet runt. Antalet personer per gruppboende begränsas till i regel fyra till sex boende². Gruppboende är avsedd för personer med ett så omfattande tillsyns- och omvårdningsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig.

För närvarande finns personer som genom beslut av Täby kommun är bosatta på gruppboende enligt LSS utanför Täby. Några av dem önskar även fortsättningsvis bo kvar men ambitionen är att de som vill ska ha möjlighet att flytta till ett boende inom kommunen. Ytterligare en grupp invånare har valt att inte flytta innan ett ledigt boende i Täby kan erbjudas. Dessutom bidrar befolkningsökningen till ett ökat behov av gruppboende. I takt med att nya bostäder färdigställs i närtid kommer fler individer få sina beslut verkställda, vilket återspeglas i prognosen. Allt sammantaget beräknas ytterligare cirka 17 invånare vara i behov av ett boende i gruppboende och sex personer behöva plats i en serviceboende inom de kommande fem åren. År 2043 antas totalt 112 personer behöva boende i en gruppboende.

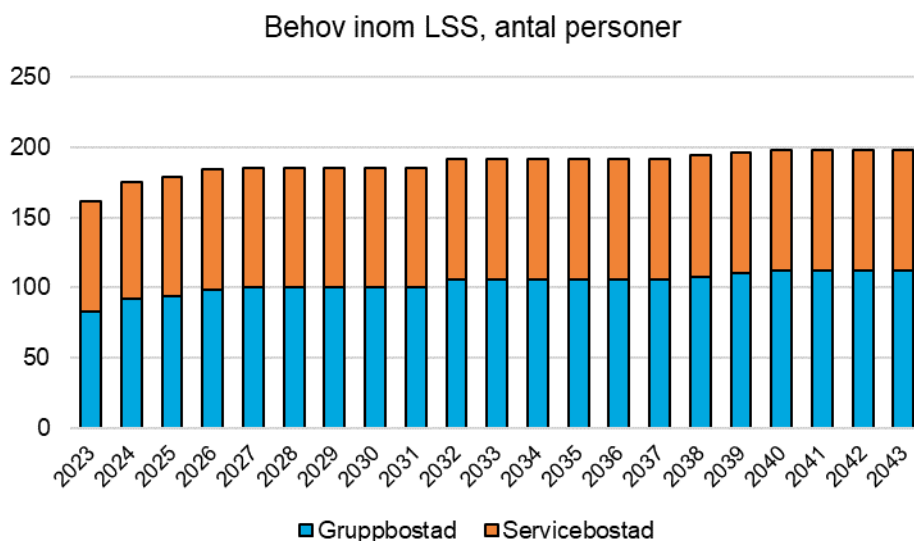

Diagram 1. Prognosticerat antal invånare med behov av boendeplatser inom LSS.

¹ Se socialnämndens riktlinjer för handläggning av insatser enligt LSS.

² Se Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2002:9 (S).

En servicebostad är en bostad med god tillgänglighet där service och omvårdnad kan ges dygnet runt av personal i den omfattning den enskilde behöver. Servicebostad kan vara en lämplig mellanform av bostad mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i en gruppboende.

Efterfrågan och en växande befolkning gör att fler än dagens 79 invånare förväntas vara i behov av en servicebostad framöver. Inom en femårsperiod kommer uppskattningsvis fem till sex ytterligare invånare behöva hjälp med plats i ett serviceboende. Till och med år 2043 antas det totala behovet uppgå till omkring 86 personer.

Sammanlagt behov inom LSS

Under den närmaste femårsperioden förväntas cirka tio tillkommande invånare stå i behov av ett boende inom ramen för LSS. Under hela prognosperioden 2024-2043 väntas efterfrågan öka med omkring tjugotre personer till sammanlagt drygt 220 invånare.

LSS	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Gruppboende	92	94	99	100	100	100	100	100	106	106
Serviceboende	83	85	85	85	85	85	85	85	86	86
Särskilt anpassad bostad	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Summa personer	199	203	208	209	209	209	209	209	216	216
LSS forts.	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043
Gruppboende	106	106	106	106	108	110	112	112	112	112
Serviceboende	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86
Särskilt anpassad bostad	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Summa personer	216	216	216	216	218	220	222	222	222	222

Tabell 2. Prognosticerat antal personer i behov av boenden inom LSS.

Bostäder enligt Socialtjänstlagen (SoL)

I Täby finns det ett antal olika boendeformer som är aktuella vid beviljande av boendeinsats enligt SoL. För personer med vissa funktionsnedsättningar under 65 år köps idag platser på vård- och omsorgsboende samt demensboenden utanför kommunen.

Vård- och omsorgsboende riktar sig till personer med en fysisk funktionsnedsättning, psykisk funktionsnedsättning eller demenssjukdom. På boendena finns vårdpersonal och sjuksköterska dygnet runt. Det finns även tillgång till fysioterapeuter och arbetsterapeuter.

För personer med psykiska funktionsnedsättningar finns boendealternativet bostad med särskild service. Det är ett boende med egna lägenheter, gemensamhetsutrymmen och personal dygnet runt. Boendet riktar sig till personer med så stora svårigheter att klara vardagliga funktioner att stöd i självständigt boende inte är tillräckligt.

För personer med stora och komplexa vårdbehov eller i avvaktan på lämpligt boende i kommunen köps platser på hem för vård och boende (HVB) och i bostad med särskild service utanför Täby.

Träningslägenheter kan beviljas till personer med funktionsnedsättning som har ett visst stödbehov men utan dagligt behov av personalstöd. Syftet är att förbereda den boende inför ett mer självständigt liv. Boendet i träningslägenhet är för närvarande begränsat i tid och efter maximalt fyra år behöver den boende gå vidare till en annan boendeform.

Sammantaget behov inom SoL

Behovet av boende enligt SoL antas vara i det närmaste oförändrat under de kommande fem åren. Däremot väntas upp till 53 personer vara i behov av boende vid prognosperiodens slut.

SoL	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Bostad med särskild service	26	27	27	27	28	28	28	29	29	30
VoB, VoB grupp, HVB	18	15	15	15	16	16	16	16	17	17
Summa personer	44	42	42	42	44	44	44	45	46	47
SoL forts.	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043
Bostad med särskild service	30	31	32	32	33	33	34	34	35	35
VoB, VoB grupp, HVB	17	17	17	18	18	18	18	18	18	18
Summa personer	47	48	49	50	51	51	52	52	53	53

Tabell 3. Prognosticerat antal invånare i behov av boende inom SoL.